

Cançons per una revolta: «Torna torna, Serrallonga»

Juntament amb ?Pare? de Serrat, és una de les primeres cançons ecologistes catalanes

Al llarg dels segles els catalans hem configurat un paisatge sonor que ens fa recognoscibles davant el món. Un dels elements indispensables en l'establiment de tota identitat és la configuració d'un imaginari col·lectiu. En temps convulsos en l'espectre polític, a Enderrock.cat recollim un bon grapat de cançons catalanes que tenen imprès el segell de la lluita i la revolució, a raó de una cada dia. Avui, "Torna torna, Serrallonga", amb música i text de **Joan Crosas** (1980).

Joan Sala i Ferrer va ser Serrallonga, un bandoler català del segle XVII que va portar de corcoll les autoritats de l'època. Va ser capturat, torturat i executat l'any 1634. La seva figura ha inspirat llibres, cançons, balls i llegendes que el presenten com un heroi romàntic que, per exemple, robava als rics per donar-ho als pobres.

Així, tenim notícia de la seva vida i d'algunes de les seves aventures a través d'una cançó tradicional, ?Don Joan de Serrallonga?, de la qual ens han arribat diferents versions. I una altra cançó tradicional molt breu fa referència a la seva detenció: ?Les ninetes ploren,/ ploren de tristors,/ perquè en Serrallonga/ n'és a la presó'. El dramaturg Víctor Balaguer va escriure una obra de teatre anomenada també *Don Joan de Serrallonga* que, al seu torn, va servir de base per a una sarsuela amb música d'**Enric Morera** i llibret de Francesc Pujols. També se n'ha escrit diversos estudis i novel·les, existeix el ?Ball de Serrallonga? i a Sant Hilari Sacalm (la Selva) se celebra anualment la Fira Torna en Serrallonga.

El 1980 **Esquirols** va presentar el seu cinquè disc, un treball on, mantenint l'essència del grup, es distanciava una mica del folk i s'acostava cada cop més a la cançó d'autor. El seu gran èxit va ser la cançó que li va donar nom: ?Torna, torna Serrallonga?. Era un moment de ple debat sobre l'energia nuclear i Osona era un territori molt sensible a aquesta qüestió. Ho recorda el seu autor, **Joan Crosas**: ?La lletra va néixer arran de l'intent d'una multinacional de buscar urani al Collasacabra de les Guilleries. La cançó demana que torni en Serrallonga perquè ens torni la terra, així que juga amb la llegenda i la realitat. Quan la vaig escriure no n'estava gaire convençut, però quan la vaig ensenyar al grup es van entusiasmar?.

Ràpidament la cançó es va convertir en un himne de defensa del país, no només des del punt de vista ecològic sinó fins i tot polític. Així ho van entendre **Mesclat**, que al seu disc de debut van gravar una versió de la peça, aprofitant un fragment instrumental per recitar una llista d'independentistes i de lluitadors per la llibertat morts.